

PETER VRONSKY

ZRŮDA

AILEEN WUORNOSOVÁ

A DALŠÍ KRUTÉ
VRAŽEDKYNĚ

GRADA



PETER VRONSKÝ

ZRŮDA

AILEEN WUORNOSOVÁ

A DALŠÍ KRUTÉ VRAŽEDKYNĚ

PETER VRONSKY

ZRŮDA

AILEEN WUORNOSOVÁ

A DALŠÍ KRUTÉ
VRAŽEDKYNĚ

GRADA

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

FEMALE SERIAL KILLERS

How and why woman become monsters

Copyright © 2007 by Peter Vronsky

Translation © Martin Vondráček, 2025

© Grada Publishing, a. s., 2025

Z anglického originálu *Female Serial Killer: How and why women become monsters*,
vydaného v roce 200718 nakladatelstvím BERKLEY, součástí Penguin Random House LLC,
přeložil Martin Vondráček

Odpovědná redaktorka Julie Gonzálezová

Redakční úpravy Monika Jitřenková

Grafická úprava a sazba Roman Křivánek, ART007

Obálka Ondřej Mikulecký



Grada Publishing, a. s.,

U Průhonu 22, Praha 7

Vydala Grada Publishing, a. s. v Praze roku 2025 jako svou 10083. publikaci

Tisk Tiskárny Havlíčkův Brod

ISBN 978-80-271-8013-4 (ePub)

ISBN 978-80-271-8012-7 (pdf)

ISBN 978-80-271-5780-8 (print)

Pro muže i ženy,
mladé i staré,
živé i mrtvé,
vinné i nevinné.

Pro všechny oběti.

Obsah

ÚVOD:

SÉRIOVÝ SPARTAKISMUS – POLITIKA ŽENSKÉ AGRESE	13
Sériové vražedkyně: Kolik jich je?	17
Monstrum – tichý vrah	18
Povaha ženského násilí	20
Studium ženské agrese	21
Hlubiny sériové zkaženosti	22
Feminismus a sériové vražedkyně	23
Několik příběhů žen v celách smrti	25
Definice sériové vražedkyně	35
Klasifikace sériových vrahů a vražedkyň: Klasický organizovaný/neorganizovaný případ FBI	36
Novější klasifikační systémy pro sériové vrahy a vražedkyně	38
Obecná charakteristika sériových vražedkyň	44

ČÁST PRVNÍ:

PSYCHOPATOLOGIE A STRUČNÁ HISTORIE SÉRIOVÝCH VRAHŮ ŽENSKÉHO POHLAVÍ	49
1. Povaha ženského zvířete – Psychopatie ženských monster	51
Čím jsou ženy sériové vražedkyně smrtelnější než muži	51
Vražda jako ženský podpis	54
Výzkum sériových vrahů a vražedkyň	56
Průměrný věk	58
Výběr oběti	60
Místo vraždy	62

Vybraná zbraň	62
Ženské sériové vražedkyně ve srovnání se singulárními vražedkyněmi	63
Porovnání mužských a ženských sériových vrahů v dětství	64
Trauma z dětství	65
Macdonaldova triáda: týrání zvířat, žhářství, pomočování v posteli	65
Povaha agrese u dívek	66
Obezita, osamělost a fantazie u sériových vražedkyň	67
Výroba sériových vrahů	71
Diagnostika sériových vrahů: psychopatie a ASPD	73
Psychopatie	74
Otázka přičetnosti	74
Povaha psychopata	76
Problémy s definicí psychopatie a ASPD	78
Co způsobuje psychopatii?	80
Psychopatka a ASPD	82
Shrnutí	86
2. Honba za mocí, ziskem a touhou – Stručná historie sériových vrahů a vražedkyň	89
Sériové vražedkyně v rané historii	91
Říše smrti: Sériové vraždy spáchané ženami ve starověkém světě	92
Sériové vražedkyně v předindustriálním věku	117
Vzestup moderního sériového vraha	118
Zrod masmédií a literatury o skutečných zločincích	120
Pojištění pohřbu a nárůst počtu sériových vražd spáchaných ženami	122
Velká epidemie sériových vražd spáchaných ženami v hladových 40. letech 19. století	123
Arsen a jeho účinky	124
Zákon o prodeji arsenu (1851)	130
Sériové vražedkyně v 19. století v USA	135
ČÁST DRUHÁ:	
VYBRANÉ PŘÍPADOVÉ STUDIE SÉRIOVÝCH VRAŽEDKYŇ 20. STOLETÍ	163
3. Kult a vášně Aileen Wuornosové – Postmoderní sériová vražedkyně	165
AILEEN WUORNOSOVÁ	166
4. Vraždění blízkých a přátel	211

ZÁVĚR:	
ROZPOZNÁNÍ DRAVÉ ŽENY – PROFILOVÁNÍ SÉRIOVÝCH VRAŽEDKYŇ	279
Doslov	289
Poznámky	291
Bibliografie	299

ÚVOD

SÉRIOVÝ SPARTAKISMUS

POLITIKA ŽENSKÉ AGRESE

Můžete jmenovat sériového vraha, který udeřil v zadní části vojenského vrtulníku letícího na misi ve výšce 4 000 stop? Nebo toho, který ve věku jedenácti let zabil dvě oběti? Nebo toho, který tančil a stýkal se s kalifornským guvernérem? Někteří by uměli jmenovat Genene Jonesovou, Mary Bellovou a Dorotheu Puenteovou – tedy tři ženy. Ale my ostatní jsme ani netušili, že *existují* sériové vražedkyně. Tedy až na tu lesbickou prostitutku ze *Zrůdy – tu*, o které natočili film – Aileen Wuornosovou. Zatímco jména Ted Bundy, John Wayne Gacy a Jeffrey Dahmer nebo přezdívky Bostonský škrtič, Samův syn, Vrah od Zelené řeky a BTK známe všichni, když nás požádáte, abychom vyjmenovali několik sériových vražedkyň, obvykle se zastavíme hned u Aileen. Byly i *další*?

Ano, ve skutečnosti jich bylo dokonce mnoho. Přibližně každý šestý sériový vrah je žena.¹

Jako odčinění toho, že jsem se ve své přechozí knize nevěnoval ani Aileen, Genene ani Mary, jsem se nyní rozhodl zaměřit na ně a jejich sériově vraždící sestry, a že jich je hodně.

K psaní o mužských sériových vrazích jsem se poprvé dostal po vlastním velmi krátkém a náhodném setkání se dvěma z nich, než byli identifikováni a dopadeni. (Jednoho jsem potkal hned za katedrálou svatého

Vasila Blaženého v Moskvě v roce 1990 a druhého v newyorské hotelové hale o jedenáct let dříve).² V té době jsem nevěděl, že jsou to sérioví vrazi; o tom, kdo jsou a co provedli, jsem se dozvěděl až o několik měsíců a let později ze zpráv v tisku, což mě přimělo přemýšlet o možnosti, že jsem se možná setkal s více než jen s těmi dvěma a nevěděl jsem o tom. *Jednou* se může stát cokoli – *to* jsem pochopil a nepřekvapilo mě to. Ale zjištění, že jsem se setkal se dvěma – *dvakrát* –, to byla úplně jiná věc. Inspirovalo mě to k nejruznějším úvahám o statistických možnostech života, jak ho dnes žijeme. Přemýšlel jsem, jaká je pravděpodobnost, že někdo z nás alespoň jednou nevědomky seděl vedle sériového vraha v autobuse nebo ve vlaku, míjel ho v davu na ulici, parkoval nebo nakupoval vedle něj nebo stál za ním ve frontě.

Co se týče „mých“ dvou sériových vrahů, žil jsem relativně konvenční, heterosexuální mužskou středostavovskou existenci, o níž jsem se domníval, že se odehrává daleko od osamělých, mrtvolami posetých okrajů silnic, zatuchlých děr a ponurých sklepů, kde sérioví vrazi páchají své ošklivé hrůzy. Samolibě jsem tvrdil, že má náhodná setkání nemají nic společného s tím, že jsem potenciální oběť, protože jsem nepatřil do preferované kategorie kořisti sériových vrahů: nebyl jsem mladá žena bez doprovodu ani zaměstnanec noční služby, pouliční sexuální pracovník, nebo dítě jakéhokoli pohlaví.

Poté, co jsem v New Yorku narazil na svého prvního sériového vraha v zapadlé části města poblíž míst, kde se shromažďují prostitutky, jsem spokojeně popsal, že jsem „vlezl“ do loviště sériového vraha a nechal se „srazit“ monstrem, protože jsem šel tam, kam jsem normálně nepatřil.

Ale pochopil jsem to špatně. Zatímco jsem se ostražitě ohlížel přes rameno, jestli mě neohrožuje nějaký chlap z té nejzapadlejší části města, měl jsem se raději podívat blíž k domovu – do cí postele jsem se pohodlně uložil a kdo spal v té mé. Pokud bílý, heterosexuální muž středního věku skončí zavražděný, s největší pravděpodobností je jeho vrahem žena,

kterou zná, a to *důvěrně* zná. Když sériová smrt zavítá k osamělým, svobodným mužům ze střední třídy s prací a bytem, nebo když na to přijde, k nadřazeným starým farmářům-vdovcům, přichází s polibky a péčí.

Když jsem si představoval sériové vrahy, které náhodně potkávám na ulici, byli to vždy muži, zatímco ženy zůstávaly zcela mimo můj paranoidní radar jako opak, tedy oběti. Byl jsem naučený vnímat sériového vraha jako „jeho“ a „ji“ jako „jeho“ oběť.

Není to jen mužský pohled na věc. Ženy to donedávna cítily stejně. Přítomnost jiné ženy, dokonce i cizí, stále ještě u mnoha žen odzbrojuje prvotní obavy z toho, že se ocitnou samy s cizím mužem. Naše přesvědčení o mírnosti ženského rodu klame obě pohlaví.

SÉRIOVÉ VRAŽEDKYNĚ: KOLIK JICH JE?

Téměř každý šestý sériový vrah v USA je žena, ať už jako samostatný pachatel, nebo jako spolupachatel. Z celkového počtu asi 400 sériových vrahů identifikovaných v letech 1800 až 1995 bylo téměř 16 % žen – celkem 62 vrahů.³ I když to není drtivá většina, není to ani zanedbatelné číslo – těchto 62 žen zabilo dohromady 400 až 600 obětí: mužů, žen a dětí. Jen tři sériové vražedkyně – Genevieve Jonesová, Belle Gunnessová a Jane Toppanová – mohou mít dohromady na svědomí až 200 podezřelých vražd. Jiná studie, která zahrnovala i případy z jiných zemí, uvádí 86 známých sériových vražedkyní.⁴ Ještě znepokojivější je, že tři čtvrtiny sériových vražedkyní v USA se objevily od roku 1950 a celá polovina až od roku 1975!⁵

Přesto se pojem ženské sériové vražedkyně nějakým způsobem nedostal do našeho obecného povědomí strachu nebo do našich znepokojivých představ tak hrozným způsobem jako postava mužského sériového vraha. Zdá se, že ženské sériové vražedkyně jsou pro mnohé z nás na hranici komičnosti nebo absurdnosti. Srovnajte přezdívky, které dáváme mužským sériovým vrahům (Jack Rozparovač, Bostonský škrtič, Noční lovec, Otrokář),

s ženskými (Lady Bluebeard, Chichotající se babička, Černá vdova, Anděl smrti, Barbie Killer). Ženské zabijáky jsme nebrali dostatečně vážně.

Částečné vysvětlení lze nalézt v tom, koho a kde podle nás sériové vražedkyně vraždily. Mnoho sériových vražedkyň vraždí doma a jejich oběťmi jsou často členové rodiny nebo blízcí lidé: manželé, milenci a děti. Místo, kde člověk poznává svět, nemusí být nutně tím nejbezpečnějším, přesto: kolik z nás je alespoň vzdáleně připraveno představit si svou matku jako sériovou vražedkyni?

Jiné sériové vražedkyně vraždí v zaměstnání jako důvěryhodné pečovatelky – zdravotní sestry, chůvy, podavačky léků, přípravářky jídla a pracovnice v sociálních službách. Zdravotní sestry vraždí při své práci – vraždí ve svém teritoriu: v první linii války mezi životem a smrtí, kde lidé *skutečně* umírají; zdravotní sestry jako Andělé smrti s katetrem a injekční stříkačkou v ruce, které nikdo nepodezírá, protože si uvědomují, že smrt jejich oběti byla prostě jen nevyhnutelnost.

V našich lidových představách však sériový vrah číhá bez tváře po setmění za volantem svého cestovního vozu s kufrem plným provazů a lepicí pásky. Zapomínáme se dívat dál než na chladnou bílou bavlnu zdravotní sestry, která nám odebírá krev, na veselou pracovníci domácí péče, která se stará o dědečka, na roztomilou dívku za pultem lahůdek, která nám krájí chleba, na tu v minisukni s nůžkami, která stříhá vlasy, nebo na tu, která se nám dívá do očí přes stůl, zatímco usrkává svůj drink.

MONSTRUM – TICHÝ VRAH

Je úžasné, jak rychle mohou filmy i dnes všechno změnit. Naše kolektivní povědomí o ženách-sériových vražedkyních se nedávno dostalo na novou úroveň díky filmu *Zrůda (Monster)* z roku 2003 s Charlize Theronovou a Christinou Ricciovou v hlavních rolích, spolu s řadou dokumentů a televizních reportáží, které pojednávaly o Aileen Wuornosové, floridské

silniční prostitutce, která byla odsouzena za vraždu sedmi mužů. Mnoho propagačních materiálů a komentářů kolem případu naznačovalo, že Wuornosová byla „první americkou sériovou vražedkyní“. To zdaleka není pravda – spíše se pohybovala někde kolem padesátého sedmého místa.

Wuornosová spíš byla zřejmě první americkou mediální *celebritou* mezi sériovými vražedkyněmi, která poskytla nespočet rozhovorů tisku, médiím a dokumentaristům, než byla v roce 2002 usmrcena smrtící injekcí. Wuornosová byla výjimečná tím, že vraždila stejně jako mužští sérioví vrazi – zabíjela cizí lidi pistolí v autě a jejich těla nechávala na veřejných místech.

Většina z nás si o sériových vražedkyních myslí, že používají převážně jed a že jejich oběti jsou známí nebo příbuzní. Mužští sérioví vrazi pronásledují a loví cizí lidi; ženy chytají do pastí a tráví důvěrné známé – zabíjejí na území svého domova nebo na území, které sdílejí se svou obětí. Jediná skutečně populární představa, která se v průběhu desetiletí udržela, je představa ženy sériové vražedkyně, která za účelem zisku zabíjí řadu manželů nebo milenců. Máme pro ni dokonce hotovou přezdívku: *Černá vdova*.

Z nějakého důvodu si Černou vdovu představujeme jako bytost z minulosti, z dob dávno ukončených, kdy se jedy snadno prodávaly bez receptu, manželství bylo často smluvně funkční a evidence totožnosti byla chaotická. Dokázala nalákat, svést, rychle se vdát, nenápadně zabít a několikrát zmizet, než si toho někdo všiml. Když se dnes Černá vdova objeví, myslíme si, že se tak děje pouze v hollywoodských filmech v podobě Sharon Stoneové, Kathleen Turnerové nebo Lindy Fiorentinové. *Fjúú*. Vášnivý sex, pro který se umírá.

Jen zřídka jsme viděli dravou, sexuálně nabitou pachatelku typu Teda Bundyho nebo Zabijáka od Zelené řeky, která za sebou zanechávala znepokojivou stopu viditelných mrtvol. Wuornosová k tomu měla nejbližší. Byla to „neklidná vražedkyně“. Na rozdíl od typické sériové vražedkyně,

kteřá své oběti nechává v posteli nebo v kolébce nebo je nenápadně zakopává na zahradě za domem, Wuornosová odhazovala těla svých obětí u odpočívadel a silnic na floridské mezistátní síti. Mrtvoly na silnicích do Disney Worldu! A na rozdíl od většiny sériových vrahů ženského pohlaví, kteří své oběti historicky vraždili v roli manželky, milenky, chůvy, zdravotní sestry nebo bytné, Wuornosová neměla ke svým obětem téměř žádný vztah, kromě vztahu stopařky, motoristky v nesnázích nebo prostitutky u silnice s klientem, což je paradoxně právě ten vztah, který mnozí mužští sérioví vrazi sami využívají, když vraždí své ženské oběti.

Wuornosová však naše vnímání *skutečných* sériových vražedkyní mate nejen tím, že je lesbička, ale i tím, že je specifickým *typem* lesbičky. Nebyla to hezká a feminní lesbička s rtěnkou ze seriálu *Láska je láska*, ale tvrdý typ lesby, z níž vyzařuje svalnatý, kamenný a nedbalý druh násilí, které si obvykle spojujeme s muži. U Wuornosové jako sériové vražedkyně je snazší spojovat její násilí s přemírou mužského hormonu než s nějakou vnitřní ženskostí, která se zvrhla.

POVAHA ŽENSKÉHO NÁSILÍ

Wuornosová odhaluje jádro našeho vnímání – násilí je stále téměř všeobecně spojováno s mužem a mužským pohlavím. Mělo se za to, že je implicitně obsaženo v mužské postavě, že je funkcí testosteronu. Muži páchají násilí, ženy a děti jím trpí.

Když se ženy dopustí násilí, je jediným vysvětlením, že je nedobrovolné, obranné nebo důsledkem duševní nemoci či hormonální nerovnováhy, která je vlastní ženské fyziologii: mezi viníky jsou uváděny poporodní deprese, premenstruační syndrom a menopauza. Ženy jsou obecně považovány za osoby schopné páchat pouze „expresivní“ násilí – nekontrolovatelné uvolnění zadržovaného vzteku nebo strachu, často v důsledku dlouhodobého zneužívání ze strany mužů: syndrom týrané ženy nebo